

Noutăți legislative în domeniul sistemului public de pensii

Proiectul referitor la noua Lege privind sistemul public de pensii se bazează pe mai multe principii fundamentale, între care:

- contributivitate, adică plătă în funcție de contribuție;
- egalitate, adică pensionari care au aceeași vechime, dar care au ieșit la pensie în momente diferite, primesc aceeași sumă de bani;
- solidaritate socială, adică generațiile în activitate susțin, prin plata contribuților lor, generațiile de pensionari și, în viitor, vor fi susținute la rândul lor;
- imprescriptibilitate, adică dreptul la pensie nu se poate prescrie.

Printre noutățile aduse de acest proiect de lege se numără introducerea masterului și a doctoratului ca perioade necontributive asimilate stagiului de cotizare, care se adaugă facultății, stagiului militar, pensiei de invaliditate, concediului medical, celui pentru creșterea copilului, șomajului indemnizat, deportării, prizonieratului și detenției politice, prevăzute de legislația în vigoare.

Condiția pentru asimilarea perioadei necontributive este ca stagiul minim de cotizare să fie de 15 ani. Pentru fiecare an de perioadă asimilată se acordă câte 0,25 puncte.

Proiectul de lege prevede și debirocratizarea și accesul online la informațiile despre propriile contribuții. Astfel, ANAF va transmite către Casa Națională de Pensii Publice sumele datorate și plătite pentru fiecare salariat. Cetățenii se vor putea informa de pe site-ul CNPP cu privire la stagiul de cotizare realizat, venitul obținut și sumele achitate drept contribuții.

În proiectul noii legi se menține contractul de asigurare facultativă, care suferă totuși câteva modificări. Astfel, dacă în actuala lege se poate plăti doar pentru cinci ani consecutivi retroactivi, pe viitor, persoana își va putea alege perioade diferite necontributive ca să totalizeze 5 ani.

Plata se va putea face în rate, dar nu mai târziu de 1 an de la încheierea contractului. În cazul neplății integrale, se va lua în calcul suma parțial achitată. În prezent, asigurarea facultativă se face la nivelul salariului minim, dar în practică s-a demonstrat că aceasta nu asigură nici măcar pensia minim garantată, astfel că s-a decis folosirea salariului mediu ca indicator. Acest tip de contract se încheie doar în cazul persoanelor care au realizat stagiul minim de 15 ani. Se mențin prevederile referitoare la contractul de asigurare pentru perioadele viitoare încheierii lui, cu noua bază de calcul.

Proiectul prevede tot 14 categorii de pensii, cea de limită de vîrstă, cea anticipată, cea de invaliditate și cea de urmaș. Sunt aceleași patru categorii ca și în vechea lege, dar unele au suferit modificări de structură.

În cazul pensiei pentru limita de vîrstă trebuie îndeplinite cumulativ condițiile de vechime minimă și vîrstă standard de pensionare.

Ca și excepție, actuala pensie anticipată (nepenalizată) devine pensie pentru limită de vîrstă. Adică persoanele care au 8 ani peste stagiul complet de cotizare, inclusiv din perioade asimilate, se pot pensiona cu 5 ani înainte de vîrstei de pensionare. În același timp, în acest caz se poate cumula pensia cu salariul și se valorifică perioadele necontributive asimilate.

Ce venituri se pot cumula

In sistemul public, pensionarii pot cumula pensia cu venituri de orice natură prevazute de Codul Fiscal, indiferent de nivelul acestora, cu excepția,

- pensionarului beneficiar al unei pensii anticipate, care realizează venituri lunare aflandu-se în una din situațiile prevazute la art.6 alin.(1) pct.I lit.a) și b), respectiv desfășoara activități pe baza de contract individual de muncă și funcționarii publici sau pct.II persoanele care își desfășoară activitatea în funcții elective sau care sunt numite în cadrul autoritatii executive, legislative ori judecătorești, pe durata mandatului, precum și membrii cooperatori dintr-o organizație a cooperatiei mestesugărești, ale căror drepturi și obligații sunt asimilate, în condițiile legii, cu cele ale persoanelor prevazute la pct.I;

- sotului supraviețuitor beneficiar al unei pensii de urmă pe timp de 6 luni cu condiția ca în aceste perioade să nu realizeze venituri sau acestea să fie mai mici decât castigul salarial mediu brut precum și sotul supraviețuitor care are în îngrijire la data decesului sustinatorului unul sau mai mulți copii în varsta de pana la 7 ani.

O altă noutate este aceea că femeile care au realizat stagiul minim de cotizare de 15 ani și au născut 3 copii pe care i-au crescut până la vîrstă de 16 ani beneficiază de reducerea vîrstei de pensionare cu 6 ani. Începând cu al 4-lea copil se adaugă câte 1 an în plus, pentru fiecare copil.

Se mențin celelalte prevederi din actuala legislație cu privire la pensia pentru limită de vîrstă, precum grupele, condițiile speciale și deosebite, handicapul s.a.

Pensia anticipată (cu penalizare) este actuala pensie anticipată parțială și se mențin prevederile legale în vigoare.

În cazul pensiei de invaliditate se redefinesc gradele de invaliditate, pentru a se da posibilitatea desfășurării unor activități profesionale independente, în paralel. Astfel, gradul I e caracterizat de deficiență funcțională gravă și capacitate de muncă diminuată, gradul II e caracterizat de deficiență funcțională accentuată și capacitate de muncă diminuată, iar gradul III e caracterizat de deficiență funcțională medie și capacitate de muncă diminuată.

Pensia de urmaș se menține și, în plus de actualele prevederi, apare o nouă prestație, și anume ajutorul pentru soțul supraviețuitor, care va primi 25% din pensia soțului decedat.

Acest ajutor va putea fi cumulat cu propria pensie. Acesta se acordă în urmatoarele condiții:

- soțul supraviețuitor are stagiul complet de cotizare;
- are vîrstă standard de pensionare;
- nu s-a recasatorit;

-durata casatoriei a fost de cel puțin 10 ani iar suma totală incasată să nu depasească 80% din salariul minim brut pe economie;

Pensia minimă reprezintă un prag minim al quantumului pensiei și se stabilește în procente, minim și maxim din salariul minim brut pe țară garantat în plata în anul respectiv, în funcție de stagiul de cotizare realizat. Persoanele cu vechime de minim 15 ani primesc 45% din salariul minim brut pe țară, iar pentru fiecare an de vechime în plus se adaugă câte 1% din salariul minim brut pe țară fără a depasi procentul maxim de 75%. Persoanele cu vechime între 10 ani și 15 ani, aflate la pensie la data intrării în vigoare a legii, primesc 40% din salariul minim brut pe țară, iar pentru fiecare an de vechime în plus se adaugă câte 1% din salariul minim brut pe țară. În cazul în care din calculul pensiei rezultă o sumă mai mare, atunci persoana o va primi pe aceasta. Formula a fost introdusă pentru a remedia o inechitate prevăzută de legislația în vigoare, din cauza căreia nu se făcea nicio diferențiere în funcție de anii lucați între beneficiarii de pensie minimă. Adică, în practică se ajunge în situația în care un pensionar care a lucrat 12 ani, spre exemplu, să primească la fel cu unul care a lucrat 35 de ani, dar pe salariul minim pe economie.

O altă noutate adusă de proiectul de lege este introducerea opțiunii pentru indemnizația socială minimă. Pensionarii aflați deja în plată, care au stagiul de cotizare sub 15 ani, vor putea opta între pensie și indemnizația socială minimă, cu 3 luni înainte de aplicarea efectivă a legii. Opțiunea se va face prin poștă, cu formular preimbrat primit de la Casa Națională de Pensii Publice, pentru a evita cozi interminabile la ghișee.

Pensionarii în plată care au realizat stagiul de cotizare mai mic de 15 ani beneficiază de recalculare pe noua formulă, iar dacă suma rezultată este sub indemnizația socială minimă ei pot opta pentru aceasta din urmă. Pensionarii care nu optează în termenul de 3 luni amintit rămân în plată cu suma rezultată din calculul pe baza contributivității.

Sunt exceptați pensionarii care beneficiază de pensie de limită de vîrstă și au realizat stagiul minim cuprins între 10 și 15 ani, conform legislației în vigoare, la data stabilirii dreptului la pensie. Această excepție este valabilă pentru persoanele deja pensionate la data intrării efective în vigoare a legii.

În proiectul de lege se prevede că, pentru a putea deveni pensionar, este necesară o vechime de minimum 15 ani. Persoanele care vor avea o vechime mai mică de la data intrării în vigoare a legii vor primi o indemnizație socială și vor face obiectul unei alte legi.

Acordul global și alte drepturi de natură salarială:

Proiectul prevede că se valorifică toate drepturile de natură salarială pentru care s-au plătit contribuții: sporuri, acord global, al 13-lea salariu, ore suplimentare, prime, premii și alte bonusuri. Se va acorda un procent de 10% din oficiu, care va putea fi majorat dacă pensionarul va aduce acte doveditoare din care să rezulte un procent mai mare. Dacă după recalcularea conform adverințelor aduse rezultă o pensie mai mică, atunci se păstrează pensia calculată cu majorarea de 10% acordată inițial.

Această modificare a fost operată deoarece pentru astfel de venituri s-au plătit contribuții și, cu toate acestea, ele nu sunt luate în calcul, în prezent, la stabilirea pensiei. Condițiile speciale și deosebite și fostele grupe de muncă se păstrează și, de asemenea, se creează baza legală pentru recunoașterea altor locuri de muncă în condiții speciale.

Formula de calcul:

Pensia va fi reprezentată de Numărul Total de Puncte înmulțit cu Valoarea Punctului de Referință (VPR).

Numărul total de puncte este suma punctajelor anuale. Punctajul anual este suma punctajelor lunare împărțită la 12 luni. Punctajul lunar este venitul brut realizat împărțit la câștigul mediu brut pe economie.

VPR va fi de 75 de lei în anul 2021 și a fost determinată prin împărțirea Valorii punctului de pensie din anul 2021, adică 1.875 de lei, la 25, care reprezintă vechimea medie de ani din sistemul de pensii, rezultată în urma aplicării ultimelor patru legi ale pensiilor.

Formula de calcul are avantajul nu doar că elimină inechitățile, dar duce și la creșterea tuturor pensiilor.

Aplicarea legii:

Legea se aplică etapizat până în anul 2021, când va intra integral în vigoare.

Valoarea punctului de pensie se actualizează conform Programului de Guvernare, și anume:

- * 1.265 de lei în 2019;

- * 1.775 de lei în 2020;

- * 1.875 de lei în 2021, adică suma aferentă VPR nou introdus de 75 de lei, la care se adaugă majorarea de 10% aferentă sporurilor, acordului global și altor drepturi de natură salarială pentru care s-au plătit contribuții;

- * iar din anul 2022 Valoarea Punctului de Referință se va indexa, anual, cu inflația.

Proiectul de lege urmărește eliminarea inechităților din sistemul public de pensii, care au făcut ca persoane care au lucrat același număr de ani, în aceeași profesie și au cotizat egal, să aibă pensii diferite. De asemenea, se elimină inechitățile din sistem dintre femei și bărbați care au lucrat același număr de ani, în aceleasi condiții și care au contribuit egal, dar care aveau pensii diferite. Prin actul normativ, pensiile în discuție se egalizează.

În proiectul de lege se precizează că nici o pensie în plată nu va scădea. În cazul în care, în urma recalculării, va rezulta o sumă mai mică decât cea aflată deja în plată, atunci se va menține suma în plată. Nu se modifică vârsta standard de pensionare, nici stagiul minim și nici stagiul complet de cotizare.

Iulian SMARANDACHE
DIRECTOR EXECUȚIV

